

PIRMOJI LIETUVOS SOVIETIZACIJA

Indrė Šinkūnaitė IVd

Turinys:

1. Sovietizacijos sąvoka
2. SSRS veiksmai iki okupacijos
3. Ultimatumas
4. Eiga
5. Politika
6. LAF'as
7. Birželio sukilimas
8. Asmenybės

Kas yra sovietizacija?

Sovietizacija – procesas, kurio metu SSRS Lietuvai siekė primesti socialistines sistemas ir komunistines ideologijas; rusinimas.

SSRS veiksmi iki okupuojant Lietuvą:

- 1939m. rugpjūčio 23d. Molotovo – Ribentropo paktas
- 1939m. rugsėjo 28d. sienų nustatymo, įtakos zonų pasidalinimo ir draugystės sutartis su Vokietija
- 1939m spalio 10d. draugystės ir savitarpio pagalbos sutartis su Lietuva

1940m. birželio 14d. SSRS ultimatumas:

- Atiduoti teismui vidaus reikalų ministrą ir saugumo departamento direktorių
- Sudaryti naują vyriausybę
- Garantuoti laisvą Sovietų Sąjungos kariuomenės įėjimą į Lietuvą

- 1940m. birželio 15d. paskutinis Lietuvos vyriausybės posėdis
- 1940m. birželio 15d. Sovietai okupavo Lietuvą

Okupacijos eiga:

1. 1940m. liepos 14-15d. rinkimai į Liaudies seimą
2. 1940m. liepos 17d. pavesta sudaryti naują, “liaudies” vyriausybę:
  - nutraukė ryšius su Vatikanu
  - legalizavo KP
  - uždraudė kitas partijas ir religines organizacijas

3. 1940m. liepos 21-23d. Liaudies seimo nutarimai:

- Lietuva Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika →
- Lietuvą priimti į Sovietų Sąjungos sudėtį
- žemė – valstybės nuosavybė
- nacionalizuoti bankai, prekyba

4. 1940m. rugpjūčio 3d. Lietuva įtraukta į SSRS sudėtį

SSRS vykdyta politika:

- uždarė nekomunistinius laikraščius, uždraudė religines, kultūrinės ir visuomenines organizacijas
- kariniuose daliniuose darbą pradėjo politiniai vadovai
- nusavino bankus, įmones, gyvenamuosius namus
- iš ūkininkų atėmė žemę
- atleido valdininkus
- vykdė trėmimus

Lietuvių aktyvistų frontas – antisovietinio pasipriešinimo organizacija dėl nepriklausomybės atkūrimo, parengusi ir įvykdžiusi 1941 m. birželio sukilimą

Birželio sukilimas

- 1941 m. vasario–balandžio mėn. buvo parengtas bendrasis sukilimo planas
- 1941 m. birželio 23 d. Leonas Prapuolenis paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą ir Lietuvos Vyriausybės sudarymą
- per radiją buvo perskaityta naujoji Lietuvos vyriausybės sudėtis ir nuskambėjo Lietuvos himnas
- LAF veikė viešai: leido laikraščius "Į Laisvę", "Laisvas žodis", "Naujosios Biržų žinios", "Tėvynė" ir "Žemaičių žemė"
- 1941 m. rugsėjo 21 d. naciai užėmė LAF štabo patalpas, rugsėjo 22d. LAF buvo uždarytas
- dėl priklausymo LAF suimta ir šalies kalėjimuose tardoma apie 400 žmonių

Asmenybės:

1. Justas Paleckis:

- žurnalistas, rašytojas
- SSRS informatorius
- laikinai ėjo prezidento pareigas
- prisidėjo Lietuvoje vykdant karinę santvarką
- organizavo trėmimus į Sibirą
- nuo 1941 m. Sovietų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo pirmininko pavaduotojas

2. **Antanas Merkys:**

- Lietuvos valstybės veikėjas
- 1939m. lapkričio 2d. –
1940m. birželio 17d. –
ministras pirmininkas
- 1940m. birželio 15 – 17d.
ėjo prezidento pareigas
- liepą suimtas ir ištremtas

3. **Vladimiras Dekanozovas:**

- diplomatas
- SSRS valstybės veikėjas
- vadovavo Lietuvos sovietizavimui
- 1953m. sušaudytas

Literatūros šaltiniai:

- Nijolė Letukienė, Jonas Gineika “ISTORIJA POLITOLOGIJA”
- Lietuvos istoriografija “LIETUVOS ISTORIJA”
- http://lt.wikipedia.org/wiki/Justas_Paleckis
- <http://ww2photo.se/person/su/polit/dekano.htm>
- <http://www.lrv.lt/lt/vyriausybe/apie-vyriausybe/ankstesnes-vyriausybes/laikotarpiu-1918-1940/antanas-merkys/>
- http://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvi%C5%B3_aktyvist%C5%B3_frontas